

ΠΑΡΘΕΝΩΝ

N. E. ΜΑΝΙΤΑΚΗΣ.

Διευθυντής

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

Επί της διαστάσεως τῶν ὁδῶν
Πειραιῶς καὶ Γε-
ρανίου, ἀριθ. 30.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛ. ΤΙΜΑΤΑΙ
Ἐν Ἀθήναις ἔτησίᾳ δρ. N. 8 » » ἔξαμ. » » 3. » ταῖς ἐπαρχ. ἔτησίᾳ » » 10. » » ἔξαμ. » » 6. » τῶ ἑξωτερ. ἔτησίᾳ φρ. 15.	Αἱ Ῥωσίδες Παρθένοι ἢ σκηναὶ τῶν Μηδενιστοτῶν. — Ῥωσικοὶ ἔρωτες. Ἐμ. Γουζαλέ, (μετὰ εἰκόνας) (τέλο). — Βικτωριανὸς Σαρδού. — Οἱ δύο Δουρᾶ. — Πιρίδα. — Βιβλία Νεορηνῆ. — Γνωστοποιήσεις.	Ἐν Ἀθήναις λεπτὰ 10. » ταῖς ἐπαρχίαις .. » 15. » τῶ ἑξωτερικῶν ... » 25. Φύλλα προηγούμενα » 50.



ὁ ἔρωτι σου ἄς μὴ μὲ παρασ᾿ρει νὰ περιφρονήσω καὶ τὸν Θεόν. σελ. 232 στήλη 2

ΑΙ ΡΩΣΣΙΔΕΣ ΠΑΡΘΕΝΟΙ

Ἡ ΣΚΗΝΑΙ ΤΩΝ ΜΗΔΕΝΙΣΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἡ ΚΥΑΝΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

II

Διπλοῦς βίος

Ὁ πρόγγιψ Κρυλῶφ ἠγάπα τὴν θυγατέρα του διὰ τοῦ ἀποκλειστικοῦ καὶ ἐγωϊστικοῦ πάθους τῶν πατέρων, εἰς οὓς δὲν ἀπέμεινε πλέον ἄλλη χαρὰ, πλὴν ταύτης, νὰ βλέπωσιν ἀναγεννημένους ἑαυτοὺς ἐν τοῖς τέκνοις των.

Ἠγάπα αὐτὴν ἐπίσης καὶ διότι ἱκανοποιουν τὴν ματαιοδοξίαν του ἢ ὠραϊότης της, ἢ ἐντελής χάρις της, ἢ μεγάλη νοημοσύνη της, καὶ ὁ ἐνθουσιώδης θαυμασμός, δι' οὗ τὴν ὑπεδέχοντο πανταχοῦ.

Ἐδείχθη λοιπὸν λίαν ἀνήσυχος διὰ τὴν ἀδιαθεσίαν ταύτην.

— Δὲν εἶναι τίποτε, εἶπεν ἡ Βάνδα. Ὀλίγαι ὥραι καλοῦ ὕπνου ἀκούουσιν ὅπως μὲ θεραπεύσωσι.

Ἐπανεληθούσα εἰς τὴν οἰκίαν, ἔδραμεν ἀμέσως εἰς τὰ δωμάτιά της.

— Γλήγορα, Κατία, εἶπεν εἰς τὴν θαλαμηπόλον της, ἄς ἀναχωρήσωμεν. Πρέπει νὰ μὲ περιμένωσι μετὰ μεγάλης ἀνησυχίας!

Ἀπέσπασε τὰ βραχιόνιά της, τὴν

χρυσὴν της ταινίαν καὶ τὰς πόρπας τοῦ στηθοδέσμου της. Ἐβρίπτε δὲ ταῦτα πάντα φύρδην μίγδην ἐπὶ τινος τραπέζης μετὰ πυρετώδους ζωηρότητος.

— Πόστον εἴθε ὠραία τὴν ἐσπέραν ταύτην, προσφιλὴς πριγγίπησσα! εἶπεν ἡ Κατία.

— Πάλιν! λοιπὸν δὲν θὰ διορθωθῆς ποτέ; Ἀφοῦ σοὶ ἐμίλῳ εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν, θέλω νὰ μοὶ ἐμιλήῃς καὶ σὺ ἐπίσης. Δὲν θέλω νὰ μὲ ἀποκαλῆς πριγγίπησσαν, ἀλλ' ἀπλῶς Βάνδαν. Τὸ ἐνόησες ἢ ἀκόμη, κακὴ ἀριστοκράτις;

— Ἀλλ' ἂν μὰς ἤκουον, παρετήρησεν ἡ Κατία. Θαλαμηπόλος λέγουσα σὺ εἰς τὴν κυρίαν της!...

— Καὶ τίς δύναται νὰ μὰς ἀκούσῃ

τὴν ὥραν ταύτην; Ὑπάρχουσι στιγμαί, καθ' ἃς μοι ἔρχεται ὁ πειρασμός· ν' ἀμφιδάλλω περὶ τῆς εἰλικρινείας τῶν πεποιοησέων σου.

— Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐπέρασε τὸν διδάσκαλον.

— Ὅχι τόσο, ὅσον νομίζεις! Ὑπάρχει ἔτι ἐν ἐμοὶ πριγγιπικόν τι αἰσθημα, ὅπερ συγνάκις ἐπαναστατεῖ κατὰ τοῦ μέρους, ὅπερ ἀνεδέχθη. Δὲν ἀπλοποιήθη (α) ἔτι ὅσον πιστεύεις. Ἀλλὰ θὰ τὸ κατορθώσω, — τὸ θέλω.

Καὶ τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν ἐπρόφερε μετὰ τόνου ἐκδηλοῦντος ἀκαταμάχητον τῷ ὄντι θέλησιν.

— Ἐχεις, ἀγαπητὴ Βάνδα, λογικὴν, ἥτις μὲ συγχίζει.

— Θελομεν, ἢ ὄχι, τὴν ἰσότητα, τὴν ἐξάλειψιν τῶν βαθμῶν, πάντων τῶν προνομίων τῆς γεννήσεως καὶ τῆς τύχης;

— Εἶναι ἀληθές.

— Λαίπρον, ἃς ἀρχίσωμεν ἀμέσως. Οὐ μόνον δὲν θεωρῶ ἐμαυτὴν ἀνωτέραν σου, ἀλλ' ἀπεναντίας θεωρῶ ἐμαυτὴν κατωτέραν σου ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς ἀφοσιώσεως. Δὲν παρητήθη τὴν ἀνεξαρτησίαν σου, ὅπως ἔλθῃς νὰ με διδάξῃς, νὰ με μορφώσῃς, νὰ με φωτίσῃς, νὰ μοὶ διδάξῃς τὸ εὐαγγέλιον;

Ἡ Κατία, ἥτις διευθετεῖζε τότε τὴν μεγαλοπρεπῆ κομὴν τῆς πριγγιπῆσεως, ἔλαβε τὴν θελκτικὴν ἐκείνην κεφαλὴν εἰς τὰς δύο τῆς χεῖρας καὶ ἐν τῇ ὀρμῇ τῆς περιπαθοῦς αὐτῆς ἐξάφως ἀπέθετο ἐγκάρδιον φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς φίλης τῆς.

— Φθάνουν τὰ φιλοφρονήματα, εἶπεν. Ἐ! Ἐνόσω ἔχωμεν νὰ ἐργασθῶμεν ὑπὲρ τοῦ ἰγῶνος, ἃς μὴ χάνωμεν τὸν καιρὸν μας εἰς ματαιολογίας.

— Ἐχεις δίκαιον! ἃς σπεύσωμεν. Τὸ φρέμά μου εἶναι ἕτοιμον;

— Ναί.

— Πρέπει νὰ σκώσῃς καλὰ τὴν κόμην μου, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ μὲ γνωρίσωσιν ὅτι εἶμαι γυνή.

Ἐκ τοῦ βραχείου τούτου διαλόγου, μεταξὺ τῆς πριγγιπῆσεως καὶ τῆς δῆθεν θαλαμηπόλου τῆς, βλέπομεν ὅτι αἱ δύο αὐταὶ νεάνιδες ἦσαν θερμότατοι ὀπαδοὶ τῶν νέων ἰδεῶν.

Ἡ Κατία Λαβίνσκα ἦτο θυγάτηρ πολωνοῦ τινὸς συνταχθέντος μετὰ τῶν ῥώσων. Ὁ πατὴρ τῆς, εἰς ἀμοιβὴν τῆς ὑποταγῆς του, εἶχεν ἐπιτύχει σπουδαίαν θέσιν ἐν Πολωνίᾳ καὶ κατεπίεζε φρικωδῶς τοὺς συμπατριώτας του.

Ἡ Κατία, ἀγανακτοῦσα διὰ τὴν δια-

γωγὴν ταύτην τοῦ πατρὸς τῆς, ἀποστερομένη τὴν περιουσίαν, ἣν ὄφειλεν εἰς ὅτι αὐτὴ ἀπεκάλει προδοσίαν, ἐγκατέλιπε τὴν πατρικὴν οἰκίαν, μεταβάσα πρῶτον εἰς Ζυρίχην, καὶ εἶτα εἰς Πετρούπολιν. ὅπως ἐξακολούθησεν ἐκεῖ τὴν σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς καὶ ἐξασφάλισεν αὐτῷ τὸ μέσον τῆς συντηρήσεώς τῆς.

Ἐν Ζυρίχῃ, ὡς καὶ ἐν Πετρούπολει συνδέσθη σχέσεις μετὰ τινων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν μηδενιστῶν. Ἡ διδασκαλίαν αὐτῆς, ἥτις δὲν ἀναγνωρίζει ἢ μόνον τὰς θετικὰς καὶ ὑπὸ τῆς πείρας μόνον ἀποδεδειγμένας ἐπιστήμας, ἢ ἀποκρούουσα πάσας τὰς κοινωνικὰς προλήψεις, πάσας τὰς ἀρχάς, αἰτινες ἀφίστανται τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης, ἥτις προτίθεται κατὰ συνέπειαν τὴν χειραφέτησιν πάντων τῶν καταδυναστευομένων, ἐνεθουσίασε τὴν νεαρὰν πολωνίδα.

Ἐγνώρισεν ἐν Ζυρίχῃ διάσημόν τινα ῥώσον ἱατρὸν, τὸν Μιχαὴλ Φεδερόφ, ὅστις ἐνεπιστεύθη αὐτῇ μυστηριώδη ἀποστολὴν εἰς Πετρούπολιν.

Ἐκεῖ, εἰς τῶν ἀρχηγῶν τῆς μυστικῆς ἑταιρίας, εἰς Πολωνός, ὁ Παθλέβσκις, παρουσίασεν αὐτὴν εἰς τὴν Βάνδαν Κρυλώφ. Μὴ ἔχουσα τὰ μέσα πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν τῆς ἀπετάθη πρὸς τὴν πριγγιπῆσαν, ἥς ἦτο γνωστὴ ἢ πρὸς τοὺς συμπατριώτας τῆς μητρὸς τῆς γενναιοδωρία.

Ἡ Βάνδα ἠκροάσθη μετ' ἐνδιαφέροντος τὴν ἱστορίαν τῆς Κατίας Λαβίνσκα καὶ συνεπάθησε μεγάλως πρὸς αὐτήν.

Ὑπέκρουσα ἀναμφιβόλως εἰς μυστικὰς ὁδηγίας, ἡ Κατία ἐζήτησεν ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πριγγιπῆσεως, ἐκτελοῦσα δὲ τὰ καθήκοντα θαλαμηπόλου ἐπεχείρησε καὶ τὴν κοινωνιστικὴν ἀνατροπὴν τῆς κυρίας τῆς.

Ἐπέτυχεν ὑπὲρ τὰς προσδοκίας τῆς, διότι συνήντησε παρὰ τῇ νεαρᾷ πριγγιπῆσῃ ἕδραφος καλῶς παρεσκευασμένον.

Ἀνατραφεῖσα ἐν Οὐκραίνῃ, ὅπου μόνος ὀρίζων εἶναι αἱ στέππαι, ἡ Βάνδα ἦτο φύσεως σκεπτικῆς καὶ ρεμβώδους. Τοῦ πατρὸς αὐτῆς ὑπέκοντος εἰς πάσας τὰς φαντασιοπληξίας τῆς, ἡ νέα πριγγιπῆσσα δὲν ἐγνώριζε κώλυμα εἰς τὴν θέλησίν τῆς. Ἄν ἡ ἀνεξάρτητος φύσις τῆς ἐξεγείρετο κατὰ παντὸς κωλύματος, τὸ ἐν αὐτῇ αἰσθημα τῆς δικαιοσύνης ἐπαναστάτει ἐπίσης κατὰ τῆς τυραννίας, ἥτις ἐπίεζε τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς πτωχοὺς. Ποσάκις παρεκάλεσε τὸν ἀμειλικτον πατέρα τῆς, ὅπως κωλύσῃ τὴν ἀνευ λόγου ἀποπομπὴν ὑπέρτερου τῆς ἢ τὴν ἀδικον τιμωρίαν! Εἰς τὰς ἀνομνήσεις τῆ, παιδικῆς αὐτῆς ἡλικίας εἶχον μείνει ἀλγυνκὴ εἰκόνες: ἄνδρες

μαστιγωθέντες ὡς κύνες δι' ἐλάχιστα παραπτώματα, γυναικες μαστιγωθεῖσαι ἀμειλικτως ἄχρι θανάτου, χωρὶς δλόκληρα πυρποληθέντα διὰ δικαίας ἐξεγέρσεις κατὰ τοῦ βαρβάρου κυρίου. Ἐν τοῖς ὄνειροπολήμασιν αὐτῆς ἡ Βάνδα ἔβλεπεν ἔτι τὰς φλόγας ἀποτεφρούσας τὰς πτωχὰς καλύδας, ἑμάδας δὲ γερόντων, γυναικῶν καὶ παιδιῶν, αἰτινες ἐφευγον θρηνοῦσαι καὶ καταρῶμεναι τὸν αἴτιον τῆς συμφορᾶς των.

Εἶτα ἀνεμνήθηκετο τὸ μελαγχολικὸν καὶ ὠραῖον πρόσωπον τῆς μητρὸς τῆς, ἥς ἀορίστως ἐγίνωσκε τὴν θλιβεράν ἱστορίαν. Πολωνίς κατὰ τὴν καρδίαν, ἀπεστρέφετο τὸν ρωσσικὸν δεσποτισμόν. Ἐσυγχίζε δὲ τὸν ἀγῶνα τῆς Πολωνίας μετὰ τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐγκαταλειφθεῖσα εἰς ἑαυτὴν εἶχεν ἀναγνώσει πολλά, ἰδίως ἐκ τῆς γαλλικῆς φιλολογίας. Ἐν ταύτῃ εἶχεν εὑρεῖ τὴν μεγάλην πνοὴν τοῦ νεωτέρου πνεύματος, ὅπερ φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὴν τέχνην τὴν ἐπιστήμην, τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ θερμὴ αὐτῆς φαντασία εἶχε γοητευθῆ ἐκ τῶν γενναίων τούτων ἰδεῶν. Οἱ εὐγενεῖς καὶ ἐνεργητικοὶ χαρακτήρες τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας ἰδίως τὴν ἐνεθουσίαζον. Ἠγάπα τοὺς ἥρωας ἐκείνους ἄχρις εἰδωλολατρίας, ἐπεθύμει δὲ ν' ἀφοσιωθῇ καὶ αὐτὴ ἐπίσης εἰς τὰ δόγματα ἐκείναι μὲχρι μαρτυρίου.

Βλέπονσα περὶ αὐτὴν τοὺς χωρικοὺς τεταπεινωμένους, βιοῦντας βίον φορτηγῶν ζώων, σπηκωμένους ἐν τῷ βορβόρῳ τῆς ἀμαθείας καὶ τινος ἀπελπιστικῆς παθητικότητος, ἐσκέπτετο ὅτι θὰ ἦτο ἔργον ὠραῖον καὶ μέγα νὰ ἀνεγείρῃ τὰς τεταπεινωμένας ἐκείνας κεφαλὰς, νὰ ῥίψῃ ἀκτίνα αὐτῆς εἰς τὰς ἐσκοτισμένας ἐκείνας διανοίας, νὰ μεταβάλῃ τὰ κτήνη ἐκείναι εἰς ἀνθρώπους.

Καὶ κατῶρθεσε, μεθ' ὄλην τὴν ἀντίστασιν τοῦ πατρὸς τῆς, νὰ ἰδρύσῃ σχολεῖα, τὰ ὅποια αὐτὴ διηύθυνε, καὶ νὰ κανονίσῃ σειράν μαθημάτων, ὧν αὐτὴ προήδρευε.

Ὅτε συνήντησε τὴν Κατίαν Λαβίνσκαν, τὸ πνεῦμα αὐτῆς ἦτο παρεσκευασμένον ὅπως δεχθῆ τὴν νέαν διδασκαλίαν, διότι ἦτο ἐνστιγματωδῶς ἐπαναστάτις, ἀγαπῶσα δὲ περιπαθῶς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰ μεγάλα ἔργα εὑρισκεν ἐν ταῖς νέαις θεωρίαις εὐγενῆ καὶ ἄφθονον τροφήν. Ὀλίγον τι ρομαντικὴ ὡς αἱ Πολωνίδες καὶ βιαία ὡς αἱ γυναῖκες πᾶν Κοζάκων, ἤρεσκετο εἰς τὸν βίον τοῦτον τῶν συνωμοσιῶν, τῶν μυστικῶν ἀνταποκρίσεων, τῶν νυκτερινῶν ἐκδρομῶν καὶ τῶν ἐσχάτων ἀποφάσεων.

Ἀτρόμητος, ἐνεθουσιώδης, ὡς αἱ πλεῖστα τῶν σλαβιδῶν, ἠγάπα τὸν κίνδυνον. Ἡ ἠρωϊσμός τὴν προσεῖλκεν, αἱ

(1) Ἡ λέξις αὕτη παρὰ τοῖς κοινωνισταῖς σημαίνει ἐγκαταλείπειν τὸν βίον τῶν ἀστῶν ἢ καὶ ἀριστοκρατῶν καὶ ἐναγκαλιζέσθαι τὸν βίον τοῦ λαοῦ.

ὕψηλαί ἀφοσίωσις τὴν ἠλέκτριζον.

Ἄλλως τε. ἦτο διὰ τὸ κόμμα δ'παδὸς σπουδαία καὶ διὰ τὴν θέσιν, ἣν κατείχε, καὶ διὰ τὴν ἐπιροήν, ἣν ἐχορήγει αὐτῇ ἡ ὠραιότης τῆς, καὶ διὰ τὴν πεποιθειάν τῆς, ἣν προσήνεγκεν ἐλευθερίας εἰς ὑπηρεσίαν τῶν ἰδεῶν.

Ἐν τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐφάνη μεταμορφωθείσα.

Ἄχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐπεδείκνυε τὰς φιλελευθέρους αὐτῆς ἰδέας, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐξεπλήσσοντο μεγάλως ἀκούοντες ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ πρίγκιπος Κρυλὼφ θεωρίας τόσο ἀνατρεπτικῆς. Ἐγέλωσ', ὡς περὶ παντός τοῦ προερχομένου ἐξ εὐειδοῦς γυναικός. Αὐτὸς ὁ πρίγκιψ οὐδεμίαν ἀπέδιδε σπουδαιότητα εἰς τὰς νεανικὰς ταύτας ἐξάψεις τῆς θυγατρὸς του καὶ διεσκέδαζεν ἀκούων αὐτὴν λαλοῦσαν τὴν ἐπαναστατικὴν γλῶσσαν.

Ἄλλ' ἀφοῦ ἐμυήθη εἰς τὴν ἐταιρίαν, ἡ Βάνδα κατέστη συνετὴ, ὑποκρίτρια μάλιστα. Ἐμαθε νὰ βολιδοσκοπῇ τοὺς ἄλλους, χωρὶς αὐτὴ οὐδὲν ν' ἀποκαλύπτῃ.

— Πιστεύω, ἀνέκραξεν ἡ Κατία, ὅτε ἡ Βάνδα ἐτελείωσε τὸν μεταμορφισμόν τῆς, ὅτι εἶσαι ὠραιότερα ἔτι ὑπὸ τὴν ἀνδρικὴν αἰτὴν ἐνδυμασίαν, ἢ φέρουσα τοῦ χοροῦ τὸ ἐνδυμα. Ἦδὲ εἰς τὸν καθρέπτην πόσον εἶσαι ἀξιολάτρευτη.

— Δὲν ἔχω καιρὸν, εἶπεν ἡ Βάνδα. Φέρουσα πῖλον ἐξ ἀστραγαλίου καλύπτω τὰ τὴν ἀφρονον κόμην τῆς, εἶχε περιβληθῆ κοτζούγκαν ἐκ δέρματος προβάτου. Ζώνη κυρτασσία χρυσῶ κεντημένη ἐσοφίγγε κατὰ τὴν ὄσφιν τὴν κοτζούγκαν. Εἰς τὴν πλευρὰν αὐτῆς ἐλαμπεν ἡ γεγλυμμένη λαβὴ ἐγγχειριδίου. Υποδήματα δὲ ἐκ κτυπημένου μαλλιῶν προεφύλαττον τοὺς πόδας αὐτῆς κατὰ τοῦ ψύχους.

Τὸ ὕψηλόν αὐτῆς ἀνάστημα καθίστα κομφοτέραν ἔτι τὴν ἔθνικὴν ταύτην ἐνδυμασίαν.

Ἡ Κατία περιετυλίχθη εἰς ποδήρη διφθέραν, καὶ ἔθετο ἐπίεως διρθέρινον πῖλον.

— Ἴδού εἶμαι ἕτοιμος, εἶπεν ἡ Βάνδα, εἶσαι βεβαία ὅτι ὁ Φαίδωρος περιμένει εἰς τὴν γωνίαν τῆς κρηπίδος;

— Ἀπὸ μίας καὶ ἐπέκεινα ὥρας.

— Λοιπὸν, σὲ ἀφίνω εἰς τὸν κύκλον, ἐγὼ δὲ μεταβαίνω ὅπου μὲ περιμένουσι.

Ἡ Κατία, ἡ μυήσασα αὐτὴν, ἤγγόει τίς περιέμενε τὴν Βάνδαν.

— Βιζεύρεις ὅτι δὲν δύνασαι νὰ με συνοδεύῃς, εἶπεν ἡ πριγγίπισσα Πίστευσον ὅτι λυποῦμαι μὴ δυναμένη νὰ σοὶ εἰπῶ τὰ πάντα. Ἄλλ' ὠρκίσθη.

— Καὶ ἐγὼ δὲν σὲ ἐρωτῶ, ἀπήντη-

σεν ἡ Κατία. Ἡ τυρλὴ ὑπακοὴ καὶ τὸ ἀπόλυτον μυστήριον εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ μεγάλου ἡμῶν ἔργου.

Ἐξῆλθεν τοῦ μεγάρου διὰ μυστικῆς κλίμακος καὶ θύρας ἀνοιγομένης εἰς σκοτεινὸν τινὰ δρόμον, πρὸς τὸ ὄπισθεν μέρος.

(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

ΡΩΣΙΚΟΙ ΕΡΩΤΕΣ.

EM. GONZALEZ

XI

Χορὸς ἐν τῇ φυλακῇ

Δεκαπέντε ἡμέραι εἶχον παρέλθει ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Γουρσλὼφ καὶ τῆς συλλήψεως τοῦ Ἀλέξανδρου, μεταφερθέντος εἰς τὰς στρατιωτικὰς εἰρηκτὰς τῆς Μόσχας.

Ἡ ἀρχαία αὕτη μητρόπολις τῆς Ρωσίας ἐφόραζε λαμπρῶς τὴν ἀριζὴν τοῦ Τσάρου καὶ τῆς νεαρᾶς Τσαρίνης.

Ὁ σημαιοφόρος ἐν τῇ σκοτεινῇ φυλακῇ του ἀνεμινθήσκετο τὰς περιπετείας τοῦ ἐρωτῆτός του. Ἡ εὐειδὴς μορφή τῆς Βεράτσκας παρίστατο διηλεκτῶς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, τὸ δὲ ἤθικόν αὐτοῦ μαρτύριον ἦτο μείζον τῶν σωματικῶν. Ἐλυπεῖτο ὅτι θά ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ τὴν ἐπαιδῇ. Ἠρξάτο νὰ δυσπιστῇ εἰς τὸν ἐρωτῆτά τῆς. Ἐφοβεῖτο μάλιστα μὴ ὁ προσεγγίζων θάνατός του τὴν κῦχαριστεῖ, ὡς ἱκανοποιῶν τὴν κῦφον ἀλαζονείαν τῆς.

Ἄφρονος ἡ θύρα τῆς φυλακῆς ἠνεόχθη, ὁ Ἀλέξανδρος ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶδε... τὴν νεαρὰν πριγγίπισσαν βαδίζουσαν πρὸς αὐτόν. Ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι ἦτο ὄνειρον, ἀποτελεσματῆς τεταραγμένης αὐτοῦ φαντασίας.

Ἡ Βεράτσκα ἔφερε φέρεμα ἐορτῆς. Ἡλιακὴ ἀκτίς, εἰσδύουσα ἐκ τῆς θύρας ἐφώτιζε τὸ κάτωχρον πρόσωπόν τῆς.

ἦτο πραγματικότης. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέισθη.

— Ἄ! ἀνέκραξε, δὲν ἤλπιζον τοιαύτην εὐτυχίαν, πρὸ τοῦ θανάτου μου.

— Ἀλέξανδρε, εἶπεν ἡ Βεράτσκα, δὲν θά ἀποθάνῃς.

— Διὰ τί μὲ ἀπατᾷς; Πιστεύεις ὅτι φοβοῦμαι τὸν θάνατον; Ὅτε ἐρόνευσα τὸν συνταγματάρχην, εἴξευρον ὅτι θυσιάζω τὴν ζωὴν μου.

— Δὲν θά ἀποθάνῃς, Ἀλέξανδρε. Ἀνάγνωθι.

Καὶ ἔτεινεν αὐτῷ ἐπιστολήν.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἤραπατε τὴν χεῖρα

τῆς νεάνιδος καὶ ἔφερον αὐτὴν εἰς τὰ χεῖλη του. Ἡ χεῖρ ἦτο ψυχρά, ὡς χεῖρ νεκροῦ.

— Λάλει, λάλει, εἶπεν αὐτῇ. Ἡ φωνή σου μεταβάλλει τὴν εἰρηκτὴν ταύτην εἰς μέγαρον.

— Ἡ χαρὰ σου μὲ ἀποθαρρύνει, Ἀλέξανδρε. Καταραμένη ἄς ᾔηται ἡ φωνή μου, ἢ μέλλουσα νὰ σοὶ ἀναγγεῖλῃ χάριν χείρονα τοῦ θανάτου.

— Χείρονα τοῦ θανάτου! Τί ἐννοεῖς;

— Ναι. Ὁ Τσάρος, σὲ ἐξορίζει εἰς Σιβηρίαν.

Καὶ ἡ νεάνις ἔτρεψε σύσσωμος!

— Εἰς Σιβηρίαν! Θὰ χωρισθῶμεν λοιπὸν διὰ παντός! Ἄ! τῷ ὄντι προτιμητέος εἶναι ὁ θάνατος...

Ἐπῆλθον στιγμαὶ σιωπῆς. Οἱ δυστυχεῖς δὲν ἐτόλμων ν' ἀπειθώσιν ἀλλήλους.

— Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον, ἐπανάλαβεν ἡ νεαρά πριγγίπισσα. Ὁ Τσάρος, γνωρίζει τὸν ἐρωτῆτά μας. Εὖσε τρέπον, χωρίζων ἡμᾶς, νὰ μᾶς καθυποβάλῃ εἰς μυρίους θανάτους.

— Μὴ καταγογγῆς τὸν δικαστὴν μου, Βεράτσκα, διότι εἶμαι ἀξίος τῆς τιμωρίας μου.

— Ἀποδέχεσαι εὐκόλως τὴν τύχην σου, Ἀλέξανδρε. Ἄλλ' ἀγνοεῖς διὰ τί νινς τέχνη, ζητοῦσι νὰ μὲ βασανίσωσιν. Ἐνῶ σὺ βαδίζεις εἰς τὴν ἐξορίαν, ἀπαιτοῦσι παρ' ἐμοῦ νὰ παρεκβῶ τὴν ἐσπέραν ταύτην, ὅπως συγχορεύσω μετὰ τῆς αυτοκρατείας...

Ὁ δεσπότης ἐξέβαλε κραυγὴν ἐκπλήξεως καὶ ἀλγους.

— Εἶναι παραφροσύνῃ! εἶπεν.

— Ὅχι, Ἀλέξανδρε, εἶναι βωσικὴ δικαιοσύνη. Ἀλλὰ δὲν θά εὐχαριστήσω τοὺς δημίους μου. Μάτην θά μὲ περιμένῃ ἡ αυτοκράτειρα διὰ τὸν τετράχρον τῆς. Θά μείνω μετὰ σοῦ...

— Βεράτσκα! ἀνέκραξεν ὁ δεσπότης, λησμονῶν ἐαυτὸν ἀπέναντι τοῦ κινδύνου τῆς πριγγίπισσης. Βεράτσκα, πρότερός, ἂν τοιοῦτό τι πράξῃς, ἀπολέσῃς.

— Καὶ τί μὲ μέλλει; ἀπήντησεν ἡ νεάνις ὑπερηφάνως. Δύναται νὰ δεσμεύσωσι τὸ σῶμά μου, οὐχὶ ὁμως κατὰ τὴν θέλησίν μου. Ὁ ἔρωσ μου εἶναι ἀνώτερος τῆς ἰσχύος των!

— Ἄλλ' ὁ πατήρ σου, πριγγίπισσα. Ἐχεις τὸ δικαίωμα νὰ τὸν θυσιάσῃς εἰς τὸν ἐρωτῆτά μας;

Ἡ νεάνις ἐκλινε τὴν κεφαλὴν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς, οὔτινες εἶχον ἀποξηρανθῆ καὶ ἐραίνοντο ὅτι δὲν θά κλαύσωσε πλέον, ὑγράνθησαν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπλήξεν αὐτὴν κατάκαρδα, καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε πῖει πλέον ἄχρι τρυγῆς τὸ ποτήριον τῆς λύπης.

‘Ο νέος δεσμώτης τὴν παρετήρει μετ’ ἀνεκφράστου πάθους. Αἰφνης ἰδέα ἀλόκοτος ἐπῆλθεν αὐτῷ.

— Ναί. Θά πορευθῆς εἰς τὸν χορόν, Βεράτσα! ἀνέκραξεν. Ἐγὼ σοὶ τὸ ζήτησιν, ἐγὼ σὲ ἱκετεύω, ἐγὼ τὸ θέλω!

— Εἶναι ἀδύνατον! ἀπήντησεν ἡ Βεράτσα.

— Θά πορευθῆς εἰς τὸν χορόν, Βεράτσα, ἐπανελάθεν ὁ Ἀλέξανδρος. Ἄλλ’ ἐγὼ, ὁ ἐκβαθμισθεὶς ἀξιωματικός, ὁ ἐξόριστος, θέλω πρῶτον νὰ σὲ ἰδῶ χορεύουσαν ἐνώπιόν μου. Μὴ μοὶ ἀρνηθῆς τὴν χάριν ταύτην. Πρέπει νὰ σὲ ἰδῶ πρῶτον χορεύουσαν μετ’ ἐμοῦ, ἐλαφρὰν, ἀκτινοβόλον, ὡς κατὰ τὴν πρῶτην ἐκείνην ἐσπέραν τοῦ χειμῶνος, καθ’ ἣν ἤρξατο ἡ ζωὴ μου.

— Νὰ χορεύσω! εἶπεν ἡ νεῆνις ἐκπληκτος. Νὰ χορεύσω, Ἀλέξανδρε, ἐν τῇ εἰρκτῇ ταύτῃ, ἐνῷ τὰ γόνατά μου τρέμουν, καὶ ἐνῷ θὰ χωρισθῶμεν διὰ παντός!..

— Ὡ! μὴ μοὶ ἀρνηθῆς χάριν τὴν ταύτην, φιλάτῃ μου. Εἰσάκουσον τῆς ἱκεσίας ἀνδρός, ὅστις πορεύεται εἰς τὸν θάνατον.

— Νὰ χορεύσω ἐνώπιόν σου, Ἀλέξανδρε! Δὲν βλέπεις πόσον εἶμαι καταβεβλημένη... Πῶς θὰ δυνηθῶ;...

— Ἄν μὲ ἀγαπᾷς, θὰ μοὶ παράσχῃς τὴν τελευταίαν ταύτην εὐχαριστήσιν. Ἡ στιγμή αὕτη θὰ ἦναι αἰώνια παράδεισος δι’ ἐμέ.

Ἡ Βεράτσα δὲν ἀντέστη περισσότερον ἔρριψε κατὰ γῆς τὸν πέπλον τῆς διευθέτησε τὴν κόμην τῆς, καὶ εἶπεν αὐτῷ μειδιώσα:

— Ἰδοὺ εἶμαι ἐ σίμη, Ἀλέξανδρε, εἶσαι εὐχαριστημένος.

— Βεράτσα, εἶσαι ὡραία ὡς οἱ ἄγγελοι, οἱ ἐφέροντες εἰς τὸν θρόνον τοῦ ὑψίστου τὰς προσευχὰς τῶν θνησκόντων! ἀνέκραξεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅστις ἐλησμονεῖ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην καὶ τὴν εἰρκτὴν καὶ τὴν ἐξορίαν του.

Ἡ νεῆνις, βλέπουσα τὴν ἀκτίνα ταύτην τῆς χαρᾶς ἀπαστρέπτουσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ἐραστοῦ τῆς, ἐμεθύσθη καὶ αὐτῇ. ἤρξατο δὲ χορεύουσα ἐλαφρὰ καὶ εὐκίνητος ὡς συλρίς Ἡ καρδιά τοῦ Ἀλεξάνδρου ἠκολούθει πάσας αὐτῆς τὰς κινήσεις.

— Θεέ μου! ἀνέκραξεν, πόσον εἶναι ὡραία! καὶ ἡ φωνὴ του συμμετεῖχε θαυμασμοῦ καὶ ζήλοτυπίας.

Ἡ Βεράτσα ἐμεῖδία αὐτῷ ὡς νόμφη περικυλιουμένη ὑπὸ νέρους. Ἐν τῇ δίνῃ τοῦ χοροῦ εἶχε λησμονήσει τὸ παρόν. Ἐμεθύσκετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἐπλανᾶτο εἰς ἄλλας χώρας μακρὰν τῆς γῆς. Ἦτο πράγματι εὐτυχῆς ἐν τῇ στιγμή ἐκείνῃ τῆς λήθης!

Ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ἠκολούθει διὰ

βλέμματος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πενήθιμου.

— Πρὸς Θεοῦ! Βεράτσα, εἶπεν ἐπὶ τέλους, στήθι... Εἶσαι πολὺ ὡραία οὕτω, καὶ ἤμην ἄφρων θελήσας ν’ ἀπολαύσω εὐτυχίας, ἧς οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν θὰ ἀπολιύσωσιν ἀνέτως τὴν ἐσπέραν ταύτην, ἐνῷ ἐγὼ θὰ ἐπαναπέσω εἰς τὴν μοναξίαν καὶ εἰς τὸ μηδέν. Ὡ! εἶμαι ζηλότυπος, Βεράτσα, καὶ ἠξεύρεις ὁποῖον ἀλλόκοτον ὄνειρον ἐβλεπον;... Ἐνόμιζον ὅτι σριγκτὰ ἐνηγκαλισμένοι ἀπεθνήσκον ἐμοῦ...

Ἡ νεῆνις, δὲν ἐταράχθη ἔστη, μεθυστικὸν μειδιώσα, καὶ εἶπεν αὐτῷ:

— Περιέμενα τὴν ὡραίαν ταύτην λέξιν, Ἀλέξανδρε. Καὶ ἐγὼ δειρευομένη τὸ αὐτό. Οὕτω δὲν θὰ χωρισθῶμεν.

Καὶ ἔσφεν ἐκ τῆς ζώνης τῆς τὸ γνωστὸν γιαταγάνιον.

— Ὡς ἐξαγνίωμεν, εἶπε τὸ παρελθόν! Τὸ γιαταγάνιον τοῦτο ἄς ἐκδικήσῃ τὸ αἷμα, ὅπερ ἔχουσε.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἤρπασε σπασμωδικῶς τὸ ἀπαίσιον ἐκείνο τῆς μητρός του δῶρον. Ἡ λεπίς ἤστραψεν, ἐξελοῦσα τῆς θήκης. Ἡ Βεράτσα ἐγονυπέτησεν, ὁ Ἀλέξανδρος εἶδεν αὐτὴν εἴπερ ποτε ὡραίαν, μειδιώσαν πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἡ παραπορὰ αὐτοῦ κατεπραῦνθη.

— Ὅχι, εἶπε, δὲν δύναμαι νὰ πλήξω. Πτωχὴ κόρη, σὺ εἶσαι ἀθώα.

Τότε ἡ νεῆνις ἠγέρθη, καὶ ἐζήτησε νὰ ἀρπάξῃ τὸ γιαταγάνιον, ὅπερ ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε ρίψει κατὰ γῆς. Ἄλλ’ οὗτος ἔσπευσε νὰ θέσῃ τὸν πόδα ἐπ’ αὐτοῦ.

— Δὲν βλέπεις, εἶπε τὸ αἷμα τοῦ συναγματάρχου ἐπὶ τοῦ γιαταγάνιου τοῦτου; Τὸ ἐνδοξὸν τρόπαιον τῶν προγόνων μου ἐγένετο δι’ ἐμὲ τρόπαιον ἀτιμίας. Ὁ ἔρωσ σου μὲ παρέσυρε καὶ ἐφόνευσε ἀνθρώπον μὴ ὑπερασπιζόμενον! Ἄ! ὁ ἔρωσ σου ἄς μὴ μὲ παρασύρῃ νὰ περιφρονήσω καὶ τὸν Θεόν. οὐχὶ πλέον αἷμα, Βεράτσα! ἀρκεῖ τὸ χυθὲν...

Ἡ νεῆνις ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἠκτινοβόλουν:

— Οὐχὶ πλέον αἷμα! ἔστω, Ἀλέξανδρε. Ἄλλ’ ὅτι δῆποτε καὶ ἂν συμβῆ δὲν θὰ χωρισθῶμεν πλέον.

Καθ’ ἣν στιγμήν ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε νὰ τὴν ἐρωτήσῃ, τί ἐσήμαινον αἱ λέξεις αὗται, ὁ δεσμοφύλαξ εἰσελθὼν εἶπεν εἰς τὴν νεῆνίδα, ὅτι ἦτο πλέον καιρὸς νὰ ἐξέλθῃ. Ἡ κόρη ἔσφιγγε περιπαθῶς τὴν χεῖρα τοῦ δεσμώτου, καὶ εἶπεν αὐτῷ:

— Ποία δύναμις θὰ τολμήσῃ ν’ ἀποσπάσῃ τὴν σύζυγον ἀπὸ τοῦ συζύγου τῆς; Ἐχω τὸ μυστικόν μου, Ἀλέξανδρε... Καλὴν ἐντάμωσιν!..

Καὶ ἡ ὕρξ τῆς εἰρκτῆς ἐκλείσεν, ὁ

δὲ Ἀλέξανδρος μόνος ἐν τῷ σκότει μᾶτην ἐβασάνιζε τὸν νοῦν του, ὅπως ἐννοήσῃ τοῦ; τελευταίου; τούτους λόγους τῆς ἐξελοῦσας πριγκιπήσσης.

Τὸ ἐσπέρας ἡ Βεράτσα παρευρέθη εἰς τὸν χορόν τῆς Αυτοκρατορίας. Οὐδέποτε ὑπῆρξεν ὡραιότερα, θελκτικωτέρα. Μάτην οἱ περίεργοι ἐζήτουν νὰ ἰδῶσι τὸ ἔχνος ἐνός δακρύου ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς. Καὶ αὐτὸς ὁ Τσάρος ἠπατήθη — τοιαυτὴ ἡ γαλήνη καὶ ἡ εὐθυμία τῆς πριγκιπήσσης.

Μόλις τὸ αυτοκρατορικὸν ζεῦγος ἀπεσύρθη, ἡ Βεράτσα ἐγένετο ἄφαντος.

Τὴν ἐπαύριον ἐγένετο γνωστὸν ὅτι, συζευχθεῖσα τὴν νύκτα μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῇ εἰρκτῇ, ἀνεχώρησε μετ’ αὐτοῦ καὶ τῆς μητρός του εἰς Σιβηρίαν.

Ὁ πρίγκιψ Μουριάκιν ἔδωκεν εἰς τὸν Τσάρον τὴν ἐπιστολήν, δι’ ἧς ἡ θυγάτηρ του τὸν ἀπεχαιρέτιζεν, ἀκολουθήσασα περὶ τὴν ἀπαγαγούσαν τὸν δεσμώτην ἀμαξάν.

Ὁ αὐτοκράτωρ δὲν συνεκινήθη, ἀπέπεμψε δὲ τὸν γηραιὸν αὐλικὸν, εἰπὼν αὐτῷ ὅτι ἐδεικνύετο λίαν ἐπιεικῆς κλείων τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὴν ἀναχώρησιν τῆς θυγατρὸς του καὶ τῆς Ναθαλίας...

Τί δύναται νὰ περιγράψῃ τὰ δεινὰ τῶν τριῶν ἐκείνων δυστυχῶν κατὰ τὴν ὀδοπορίαν; Αἱ δύο γυναῖκες εὔρον ἐν τῇ ἀφορίῳσι τῶν τὴν ἰσχύν νὰ ἀνθέξωσιν. Ἐπὶ τέλους ἔρρασαν εἰς τὸ προωρισμένον μέρος, ἐπὶ τὸς τελματώδους ἐρήμου, καὶ εἰς πέντε λευγῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πάσης ἀνθρωπίνης κατσίκιαις, μὴ ἔχοντες ἄλλην τροφήν, ἢ τὸ κυνήγιον. — τροφήν, ἣν καθ’ ἐκάστην ὁ Ἀλέξανδρος ἔτρεχε ἐν μέσῳ τῶν τελματῶν ἢ τῶν χιόνων ὅπως προμηθευθῆ. Ὁ βίος τῶν ὑπῆρξε διηνεκῆς ἀγωνία. Οὐδεμία φαντασία, δι’ ὅσον γόνιμος καὶ ἂν ἦναι δύναται νὰ ἐπινοήσῃ τοσαύτην φρίκην. Δύο τέκνα προστετέθησαν εἰς τὴν μικρὰν οικογένειαν, δύο μικροὶ ἄγγελοι, οἵτινες ἀντὶ νὰ ἀποτελῶσι τὴν χαρὰν καὶ τὸ καύχημα τῶν γονέων τῶν, συνετέλουν εἰς τὸ νὰ ἐπαυξάνωσι τὴν ἀπελπίσιν τῶν. Καὶ τῷ ὄντι! ὁποῖον φρικῶδες μέλλον ἐπεφυλάσσετο εἰς τὰ δύο ἀθῶα ἐκείνα πλάσματα!..

Μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν, ὁ πρίγκιψ Μουριάκιν ἐτόλμησε νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸν Τσάρον καὶ νὰ δεῖξῃ αὐτῷ ἐπιστολήν τῆς θυγατρὸς του, — Ὁ Τσάρος ἀπήντησε:

— Θαυμάζω ὅτι τολμῶσιν ἔτι νὰ μοὶ λαλῶσι περὶ ἐγκληματίου, δις παραβιάσαντος τοὺς νόμους τῆς πατρίδος του. Ἡ ἐπιείκεια εἰς τὴν περίστασιν ταύτην θὰ ἦτο ἀδυναμία.

Ἐπὶ τῆς Βεράτσας καὶ τῆς Ναθαλίας

οὐδὲ κἀν λέξιν εἶπε. Δὲν ἀπεδέχθησαν εὐχαρίστως τὴν τύχην των; . . .

Παρθένον ἀκόμη δύο ἔτη. Ὁ βίος τῶν δυστυχῶν ἐξορίστων κατέστη ἀφρόρητος . . .

Ἡμέραν τινα τοῦ Ἰουλίου τέθριππος ἀμάξα ἔστη ἐνώπιον τῆς καλύβης, ἥτις ἐχρησίμευεν αὐτοῖς ὡς οἴκημα. Ἀγνωστος κατελθὼν αὐτῆς εἰς τὴν θύραν ἀπέθετο κιβώτιον, καὶ ἰππεύσας ἐφ' ἵππου, ὃν ἔσυρεν ὀπισθεν τῆς ἀμάξης ἐγένετο ἀφαντος.

Ἡ οἰκογένεια κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην περιεπλανᾶτο ζητοῦσα τροφήν ὅτε ἐπαγγέλθη εὐαίμασεν ἰδοῦσα τὴν ἀμάξαν καὶ τὸ κιβώτιον, ἐπὶ τοῦ ὀπίου ἦτο ἐπιστολὴ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Οὗτος ἠνέφωξεν αὐτὴν τρέμων σύσσωμος, καὶ ἀνέγνω:

«Ἀλέξανδρε!

«Φίλος εἰς ὑμᾶς ἀφωσιωμένος, ὃν ὄμως οὐδέποτε θὰ μάθετε, παρέχει ὑμῖν τὰ μέσα τῆς ἀποδράσεως. Ἐν τῇ ἀμάξῃ θὰ εὕρητε τροφάς, ἐν τῷ κιβωτίῳ χρήματα, ἐνδυμασίαις καὶ πλαστὸν διαβατήριον χρησιμοποίησατε ταῦτα, καὶ ἡ τύχη εἴθε νὰ ἐπιστέφῃ τὴν τολμηρὰν ἀπόπειράν. Ἄν ὁ ἀποστέλλων ὑμῖν ταῦτα δὲν ἦλθε πρὸ πολλοῦ εἰς βοήθειάν σας, δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ πράξῃ. Χαίρετε καὶ εὐδαιμονεῖτε.»

Ἡ ἐκπληξίς τῶν ἐξορίστων ἦ οὐ μεγάλη. Ἐγονυπέτησαν καὶ ἐδεήθησαν ὑπὲρ τοῦ ἀγνώστου φίλου, ὅστις ἀποκρύπτων τὸ ὄνομά του ἀφήρει ἀπ' αὐτῶν τὴν εὐχαρίστησιν τῆς εὐγνωμοσύνης.

Τέσσαρας μῆνας μετὰ ταῦτα, ἐν τιμῇ οἰκίας τῆς Γενεύης, οἰκογένειά τις ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν. Ἡ οἰκογένεια αὕτη συνέκειτο ἐξ ἐνὸς ἀνδρός, δύο γυναικῶν καὶ δύο παιδιῶν. Ἡ νεωτέρα τῶν γυναικῶν ἦτο σπανία, καλλονῆς. Μετέφερε τὰ ἀκτινοβόλα βλέμματά της ἀπὸ τοῦ ἀνδρός εἰς τὰ παιδιά, ἡ δὲ χαρὰ ἐφαίνετο ὑπερεκχειλιζούσα ἐν τῇ καρδίᾳ της. Καὶ ὅμως νέφος τι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐσκίαζε τὸ ἀκτινοβολοῦν πρόσωπόν της. Ἐπὶ τέλους βαθὺν ἐκπέψασα στεναγμὸν:

— Ἀλέξανδρε, εἶπε, διατί ἡ εὐτυχία ἡμῶν νὰ μὴ ἦναι πλήρης; διατί νὰ μὴ ἦναι ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ ὁ πατήρ μου;

Αἶφνης ἡ θύρα ἠνεώχθη, καὶ πολιόθρις γέρον, κεκαλυμμένος ὑπὸ κονιορτοῦ, εἰσῆλθεν.

Ἦτο ὁ πρίγκιψ Μουριάιν.

Ἡ Βεράτσα ἐξέβαλε κραυγὴν χαρᾶς καὶ ἐρρίθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός της. Ὅποια δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς πάντων, ὅτε ἔμαθον ὅτι ὁ ἀγνωστος φίλος, ὁ παρασχὼν αὐτοῖς τὰ μέ-

σα τῆς ἀποδράσεως, ἦτο αὐτὸς ὁ πρίγκιψ, ὅστις φοβηθεὶς μὴ ὁ ἀπεσταλμένος αὐτοῦ ἀνακαλυφθῆ καὶ συλληφθῆ, θέλων δὲ ἀφ' ἐτέρου καὶ νὰ τιμωρήσῃ ἐμβάλλον οὕτως εἰς ἀνησυχίαν καὶ σκέψεις τὴν θυγατέρα του, διότι τὸν ἐγκατέλιπε, ἐτήρησε μυστικὰς τὰς ὑπὲρ ἀπελευθερώσεώς των ἐνεργείας του καὶ τὸ ὄνομά του.— Ἰδιοτροπία γέροντος!..

(τέλος)

ΒΙΚΤΩΡΙΑΝΟΣ ΞΑΡΔΟΥ

Ὁ εὐτυχὴς κωμωδιογράφος, ὅστις διὰ τῆς ποικίλης καὶ γονίμου εὐφίας του συγκινεῖ τὸ κοινὸν πάθος τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς Ἀμερικῆς ὅπου ὑπάρχει κοινὸν (διότι οἱ ἐρυθρόδερμοι δὲν ἔχουσι θέατρα, οἱ δὲ Μορμόνοι δὲν θὰ ἐπέτρεπον εἰς τὰ θέατρα τῶν τὴν παράστασιν τῆς *Φερνάνδας* ἢ τῆς *Δόρας*), ὅστις γινώσκει νὰ θιγγάνῃ ὅλας τὰς χορδὰς καὶ νὰ προετοιμάξῃ τὰ καταπληκτικὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀποτελέσματα, ὅστις μεταπίπτει ἀπὸ τοῦ δράματος εἰς τὸν μῖμον, ἀπὸ τῆς *Πατριδος* εἰς τὴν *Papillone*, ὅστις ἐνίοτε ἀναμιγνύει τὸν μῖμον μὲ τὸ δράμα ὡς εἰς τοὺς ἐπιστηθίους μας καὶ τοὺς καλοὺς χωρικοὺς μας πρὸ εἰκοσαετίας ἦτο ἄνθρωπος ὅλως ἄλλοιός, ἀφ' ὅ,τι εἶνε σήμερον.

Ὁ πύργος τοῦ Μαριλύ εἶναι δὲν ἦτο ἀνοικτὸς δι' αὐτὸν, αἱ δὲ Σφίγγες αἱ ὠραίζουσαι τὴν μεγαλοπρεπῆ κιγκλῖδα ἥτις περιβάλλει αὐτὸν, αἱ τόσον ἀποθαυμασθεῖσαι ἐν τῇ παγιοσμῷ ἐκθέσει δὲν εἶχον ἔτι κατασκευασθῆ καὶ ἦσαν μόνον ὄνειρον ἐν τῷ νῶ τοῦ γλύπτου οὐδ' εἶχον ἔτι συναθροισθῆ οἱ τόμοι, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην τοῦ πύργου, οὐδ' εἶχε πλουτισθῆ ὡς μουσεῖον ὑπὸ πολλῶν προϊόντων τῆς τέχνης τὸ δωμάτιον ὅπου ὁ Ξαρδοῦ ἐργάζεται, ριγκλὸς καὶ τὸ θέρος ἔτι, τὸν λαϊκὸν καὶ τὸν πῶγονα περικεκλιμένον ἔχων ὑπὸ μαλλίνου σκεπάσματος καὶ βυθίζων τὴν κεφαλὴν ἐντὸς εὐρυχώρου σκούφου ἐξ ὀλοσπρικοῦ.

Διότι, πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν, ἔστω καὶ μὲ τὸν κίνδυνον τοῦ ν' ἀπογοητεύσωμεν τὰς κυρίας, αἵτινες μὲ πάλουσαν καρδίαν ἠκρασθήσαν τὰς ἐρωτικὰς σκηνάς, ἃς ὁ συγγραφεὺς τοῦ *Φερρεδὶ* διέσπειρεν εἰς τῆς κωμωδίας το, καὶ αὐτὸς ὁ Βικτωριανὸς Ξαρδοῦ οἶμοι! φέρει τὸ μάλλινον περιλαίμιον καὶ τὸν σκούφον.

Ἐχει καὶ ὁ Ξαρδοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ του τὴν σελίδα τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὴν φυσικὴν κλίσιν, οὐτινος πρῶτος ἦρως ὑπῆρξεν ὁ Ὀβιδίος.

Ἄμα ἐξῆλθε τοῦ γυμνασίου ἐδήλωσεν ὅτι ἐσκόπει νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ νὰ γράφῃ στίχους. Ἄλλ' ὁ πατήρ του, ὅστις ἐξετίμα μὲν τοὺς στίχους ὡς τὴν γλώσσαν τῶν θεῶν, ἐγίνωσκεν ὅμως ὅτι ὁ υἱὸς του δὲν εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του τὴν ἀμβροσίαν καὶ τὸ νέκταρ, ἠθέλησεν ἀπ' ἐναντίας εἰς ἄλλο ὠφελιμώτερον ἐπάγγελμα νὰ ἐπιδοθῆ καὶ ἐπικερδέστερον.

Ὁ Βικτωριανὸς ἐξέλεξε τὴν ἱατρικὴν, ἀνέτεμε πολλὰ πτώματα μετὰ μείζονος ἐπιδεξιότητος ἴσως ἀφ' ὅσῃν ἐπεδείξατο κατόπιν, ἀνατέμνων ἠθικῶς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, ἥς τὰς ἴσας ὀλίγον καταγίνεται νὰ ἐξακριβώσῃ διὰ τῆς λεπτῆς σμίλης.

Ὁ Augier εἶνε μεγαλειότερος ἀνατόμος, ὁ δὲ Δουμάς υἱὸς παθολόγος ὀξυδερκέστερος αὐτοῦ.

Καὶ ὅμως ὁ Ξαρδοῦ, λύων τοὺς ἐπιδέσμους τῶν ἀσθενῶν, φλεβοτομῶν ἢ γράφων συνταγὰς εἰς τὰ νοσοκομεῖα δὲν ἀπώλεσεν οὐχ ἦττον τὴν παλαιὰν συνήθειαν τοῦ νὰ γράφῃ στίχους.

Ἀγνοοῦμεν ἂν οἱ ἀσθενεῖς τοῦ ἐζημιούντο ἐκ τούτου· τὸ βέβαιον εἶναι αἱ Μοῦσαι δὲν ἐκέρδιζον βεβαίως.

Ἡ λύρα, ἀπαιτούσα λεπτὴν καλλιτεχνικὴν ἐργασίαν καὶ ἐξωτερικὴν μορφὴν ἐπιμελελημένην ἦτο ἀνοίκειος διὰ τὸν Ξαρδοῦ, ὅστις ταχέως τὸ συνησθάνθη· ἐπειδὴ δὲ ὅλοι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν λατινικὴν φυλὴν, ὅταν ἔχωσιν εἰκοσιν ἔτη θεωροῦσι καθήκον νὰ γράψωσι λυρικὰς ποιήσεις· ἢ τραγωδίαν, ὁ Ξαρδοῦ ἐσκέφθη νὰ γράψῃ τραγωδίαν. Πράγμα περιεργόν! ὁ Ξαρδοῦ ὀλίγας φορὰς εἶχε παρευρεθῆ εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν ἀκούσει τὰς κωμωδίας τοῦ Σκριβ, τοῦ Μελλεβίλ καὶ τοῦ Βαγιάρδου καὶ εἶχεν ἐξ αὐτῶν σχηματίσῃ τὴν χειριστικὴν περιφρονητικὴν ἰδέαν διὰ τὸ σύγχρονον αὐτοῦ θέατρον.

Ἐκ τῶν νεωτέρων ἔργων οὐδεν τῷ ἤρσεκε, πλὴν τῶν δραμάτων τοῦ Οὐγκῶ. Ἄνειροπόλει τὸ ὕψος τοῦ Σαιξπήρου καὶ τοῦ Καλερώνος. Ὁ Σκριβ οὗτος τῆς δευτέρας πεντηκονταετηρίδος τοῦ 19. αἰῶνος, ἀτημέλητος, ὡς ὁ πρῶτος, ἦτον γόνιμος ἀλλ' ἰσχυρότερος ἐκείνου κατὰ τε τὴν φαντασίαν καὶ τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, περιεφρόνει τὴν κωμωδίαν καὶ τὰς ἐλαστικότητας της.

Καὶ ἰδεάσθη τραγωδίαν τινα, μάλιστα τρεῖς τραγωδίας, ἡ κάλλιον εἰπεῖν τριλογία παριστάνουσαν πάσας τὰς φάσεις τῆς μεταρρυθμίσεως, τούτέστι

τὸν Λούθηρον, τὸν Πόλεμον τῶν χωρικῶν Ἀναβαπτιστάς.

Ἰδεάσθη αὐτός, πλὴν δὲν τὰς ἔγραψεν.

Μίαν φορὰν ἔλαβε τὸν δρόμον τοῦ βορρᾶ καὶ ἔφθασε μέχρι σχεδὸν τῶν πολικῶν χορῶν, εἰς Νορβηγίαν. Ὑπῆρχεν ἐκεῖ γραία τις βασίλισσα, ἡ βασίλισσα Οὐλφρα, λησμονημένη εἰς τὴν γωνίαν ἐκείνην τῆς σφαίρας ὅπου ὁ μῦθος συγγέεται μετὰ τῆς ἱστορίας. Ὁ Σαρδὸν ὅστις ἐπεδείξατο πάντοτε, καὶ μάλιστα κατόπιν, εἰδὸς τι σεβασμοῦ πρὸς τὰς πεπτωκυίας μεγαλειότητας, ἐξέλεξεν αὐτὴν πρωταγωνίστριαν ἰδίου δράματος, δράματος ἀρχαίου, ἐνῶ ὡς ἐκ τοῦ μέρους μάλιστα ὅπου συνέβαινε τὸ δράμα, δὲν ἠδυνήθη νὰ διαχύση κινήσιν, ζῶν καὶ πρὸ πάντων... θερμότητα.

Γενικῶς, ὡσάκις οἱ πεπαιδευμένοι γράφωσιν, ἐπικαλοῦνται τὴν ἔμπνευσιν. Ἡ ἔμπνευσις δὲν ἔλειπεν εἰς τὸν Σαρδὸν ἔλειπεν ἀπειναντίας ὁ χάρις. πτωχός, ἠναγκασμένος νὰ ζῆ ἐκ τῆς μικρᾶς χρηρηγίσεως, ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀποσυρθῆς μετὰ τινος καταστροφᾶς εἰς μικρὰν πόλιν τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, τῷ ἀπέστειλε κατὰ μῆνα, ὁ Σαρδὸν κατὰ φυσικὸν λόγον ἐσκέπτετο πρῶτον περὶ ἑαυτοῦ καὶ εἶτα περὶ τῆς ἀτυχοῦς βασιλίσσης. Τῷ συνέβαινε δὲ συχνάκις μετὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ γεύματος, νὰ μὴ τῷ ἀπομένωσι χρήματα πρὸς ἀγορὰν χάρτου, ἐπὶ τῶν φύλλων τοῦ ὁποίου ἡ ἀθλία ἡρώϊς του ἐπρόκειτο νὰ ἐκχύση τὰ θλιβερά αὐτῆς παράπονα, διηγούμενη τὰς περιπετείας τῆς ἀτυχοῦς ζωῆς τῆς.

Ἡ Ἀνατολὴ συνέδραμε τὸν Βορρᾶν εἰς Τούρκου ἔσωσε τὴν βασίλισσαν τῆς Νορβηγίας.

Πρῶταν τινος εἰς τῶν φίλων του παρουσιάζεται πρὸς τὸν Σαρδὸν καὶ τὸν ἐρωτᾷ ἂν ὡς ἄνθρωπος γραμμάτων συγκατατίθετο νὰ δώσῃ μαθήματα χριστιανικῆς φιλοσοφίας εἰς μωσαμεθανόν τινος, ἐπιθυμούντα νὰ σπουδάσῃ ταύτην.

Τὰ μαθήματα θὰ ἐλάμβανον χώραν ἐναλλάξ καὶ ἐπληρόνοντο πρὸς πέντε φράγκα τὴν ὥραν.

Ἄν ὁ μωσαμεθανὸς ἐπρότεινεν εἰς τὸν Σαρδὸν νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν Παράδειτόν του, μετὰ τῶν ἐπουρανίων οὐρῶν, ἤθελε βεβαίως προζενῆσαι εἰς αὐτὸν ἥτιον εὐχαρίστησιν.

Τὸ συμβόλαιον ἐγένετο καὶ ὑπεγράφη, ὁ δὲ Σαρδὸν ἐμέρισε τὸν καιρὸν του, ἀσχολούμενος τοῦ λοιποῦ ἀπ' ἐνός εἰς τὰ θλιβερά συμβάντα τῆς Οὐλφρας καὶ ἀπ' ἐτέρου εἰς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Τούρκου.

Ἰδοῦ μία ἐτι ἀπόδειξις, ἀναγκάζου-

σα ἡμᾶς ἐκόντας ἄκοντας νὰ παραδειχθῶμεν ὅτι ὁ καθολικισμὸς καὶ ἡ φιλοσοφία του ἐδοθήθησαν πάντοτε τὴν τέχνην.

* *

Ὁ Σαρδὸν ἀφιέρωσε καὶ ἀπέστειλε τὴν τραγωδίαν του πρὸς τὴν Ῥαχὴλ· ἀλλ' ἡ μεγάλη ἠθοποιὸς δὲν ἐφάνη μεγάλως πεπεισμένη περὶ τῆς φιλολογικῆς καὶ τεχνικῆς ἀξίας τοῦ ἔργου, ἐν ᾧ ὑπεμφάνετο ζωηρὰ τάσις νεωτερισμοῦ.

Ἦτο νέος ὁ ρυθμὸς τῶν στίχων, νέα ἡ διαρρύθμισις τῶν σκηνῶν, τὰ πάντα νέα... καὶ αὐτὴ ἐτι ἡ ἀνθρωπίνῃ φύσει.

Ἡ ἄρνησις τῆς ἐνδόξου ἠθοποιῆς ἐρριψεν εἰς ἀπελπισίαν τὸν Σαρδὸν.

Οὕτως ἔδοξε τῇ Εἰμαρμένῃ! οἱ ἐκ γενετῆς δυστυχεῖς εἰσὶ καταδεδικασμένοι ἐν τῇ δυστυχίᾳ. Αἱ περιπέτειαι τῆς ἀτυχοῦς ἡγεμονίδος τοῦ βορρᾶ ἐξήκολούθησαν λυπηρότεραι.

Μίαν πρῶταν σύντροφός της τοῦ Σαρδὸν εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιόν του.

— Φίλε μου, φίλε μου, σπουδαία εἰδήσις!

— Τί τρέχει;

— Ἐφθασεν εἰς Παρισίους περίφημος τις ἠθοποιός. Θὰ παραστήσῃ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸ γαλλικὸν θέατρον καὶ θὰ ἐπισκιάσῃ τὴν Ῥαχὴλ!..

— Πῶς ὀνομάζεται;

— Ὄνομάζεται κυρία Δεφρονὺ· θὰ παραστήσῃ τὴν τραγωδίαν σου. Θὰ σὲ παρουσιάσῃ πρὸς αὐτὴν μία προστάτις σου, ἥτις δὲν σὲ γνωρίζει, ἀλλ' εἰς τὴν ὁποίαν ὠμίλησα ἐγὼ περὶ σοῦ.

— Καὶ τίς εἶνε αὕτη;

— Ἡ σύζυγος ἐνός κατασκευαστοῦ ἀλεξιβροχιῶν, ἥτις εὐρίσκειται εἰς στενοτάτας σχέσεις μετὰ τὴν θυρωρὸν τῆς οἰκίας, ὅπου κατόκησεν ἡ κυρία Δεφρονὺ, ἐλθοῦσα ἐκ Νάντης εἰς Παρισίους. Ἐντοσούτῳ δός μοι τὴν τραγωδίαν σου.

Ἄν καὶ ὁ τρόμος τῆς συστάσεως καὶ τῆς παρουσιάσεως ἦτο ἀκούωντος πολυδαίδαλος καὶ περιπεπλεγμένος, ὁ Σαρδὸν οὐχ ἤττον ἐνίκηθη ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ καὶ ἐνεχείρισε τὸ χειρόγραφον τῆς τραγωδίας του πρὸς τὸν φίλον, ὅπως οὗτος τὸ ἐγγχειρίσῃ εἰς τὴν σύζυγον τοῦ κατασκευαστοῦ τῶν ἀλεξιβροχιῶν, μέλλουσαν νὰ τὸ ἐγγχειρίσῃ διὰ τῆς θυρωροῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κυρίας Δεφρονὺ, παρακαλουμένη νὰ τὸ ἐγγχειρίσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῆς κυρίας τῆς.

Ἄν τυχόν, ὡ ἀναγνώσται συναντηθῆται μετὰ τοῦ Βικτωριανοῦ Σαρδὸν ἐρωτησάτε τον σεῖς καὶ θ' ἀκούσητε ἀπὸ τὸ στόμα του ὁποίας σκληρᾶς βεβάνους ἀγωνίας ἠσθάνθη τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἀναμένον τὸ ἀποβησόμενον.

Ματαίᾳ καὶ ἄγονος ὁδύνῃ! Ἡ κυρία

Δεφρονὺ ἐφάνη μίαν καὶ μόνην φορὰν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ γαλλικοῦ θεάτρον, ἀπ' ἧς ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῆ μετὰ τὴν ζωηρὴν τοῦ κοινοῦ ἀποδοκιμασίαν.

Τὸ χειρόγραφον ἐπεστράφη πάλιν μέσον τῶν αὐτῶν δέκα χεῖρῶν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ συγγραφέως, ἀλλ' εἰς εἰαν κατάστασιν, οἴμοι!

(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

Ο ΔΥΟ ΔΟΥΜΑ

Ἀπὸ πενήκοντα ἐτῶν ἐν ὄνομα ἐπισύρει τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ τῆς Εὐρώπης, παρέχον πλοῦτη εἰς τοὺς ἐκδότας τῶν βιβλίων καὶ ἀντηχοῦν ὅπου ἀν γίνεται λόγος περὶ θεάτρον ἢ περὶ φιλολογίας.

Ἀπὸ πενήκοντα ἐτῶν ὁ Γαλλικὸς λαὸς ἐξώρισεν δύο βασιλεῖς καὶ δύο αὐτοκράτορας, καθεῖλε τῆς ἀξίας ἡμίσειαν τοῦλάχιστον δωδεκάδα Προέδρων τῆς Δημοκρατίας, ἔσχε δέκα περιποῦ προσωρινὰς κυβερνήσεις, πλὴν μία καὶ μόνη δυναστεία διεσώθη καὶ ὑπερέζησεν πασῶν τῶν μεταβολῶν, ἡ δυναστεία τῶν Δουμᾶ.

Μετὰ Δουμᾶν τὸν Α'. ἦλθε Δουμᾶς ὁ Β'. Πλὴν σήμερον δὲν ὑπάρχουσιν ἕτεροι ἐπίδοξοι διάδοχοι, ἄρρενες τοῦλάχιστον, καὶ ὁ συγγραφεὺς τῆς Κυρίας μετὰ τὰς Καμελίαις ἔστι ὁ τελευταῖος τῆς ἐνδόξου ταύτης καὶ εὐτυχοῦς οἰκογενείας, τῆς ἐπὶ ἡμῖσιν αἰῶνα τοσοῦτον διακριθείσης ἐν τῷ κράτει τῆς γαλλικῆς φιλολογίας.

Ὁ εἰς ἐβασίλευσε μετὰ τὸν ἕτερον ὁ υἱός, σπάνιον ἐν Γαλλίᾳ παράδειγμα, ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον μετὰ τὸν πατέρα. Καὶ ἐντοσούτῳ οὐδέποτε δύο πνεύματα ὑπῆρξαν μᾶλλον πρὸς ἀλληλαντιθέτως καὶ δύο χαρακτῆρες μᾶλλον ἀντιθέτως πρὸς ἀλλήλους.

Οὐδέποτε ἐνώπιον τῆς κριτικῆς παρέστησαν δύο μορφαί, τύπου τόσον διαφόρου.

* *

Ὅποταν τινὲς ἐμέμφοντο τοῦ Βαλζάκ διὰ τὴν λεπτομέρειαν τῶν περιγραφῶν καὶ τὴν σπουδὴν ἣν κατέβαλλεν ὅπως παραστήσῃ ἐν φόρεμα, ἐν δωμάτιον, ἢ ἄλλο τι, ὁ μέγας μυθιστοριογράφος ἀπήντα.

— Αὐτὰ εἶνε μέρη ἀναπόσπαστα, εἶνε τεκμήρια ἀλάθηστα τοῦ χαρακτῆρος παντὸς προσώπου ἐκ τοῦ ἐνδύματος ἐνός ἀνδρός, ἐκ τῆς κατοικίας του, ὁ ἀκριβῆς παρατηρητὴς ἔχει τὰ πρῶτα

συμπτώματα τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς ἀξίας τοῦ ἀτόμου.

Δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἡ θεωρία αὕτη ἦνε ἀληθής· εἶνε ὅμως βέβαιον ὅτι ὅπως σχηματίσθη τις ἰδέαν περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ χαρακτῆρος τοῦ συγγραφέως τοῦ Antony καὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ Demi monde ἤρκει νὰ ἴδῃ τὴν κατοικίαν ἐκάστου, καὶ νὰ ἐπισκεφθῆ ἅπαξ τὴν ἑπαυλιν τοῦ Δουμᾶ πατρὸς εἰς τὸν Ἅγιον Γερμανὸν καὶ κατόπιν τὴν μικρὰν οἰκίαν ἣν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀγαμος ὢν, κατόκει ἐν τῇ ὁδῷ Βουλάνης εἰς Περσίους.

* *

Κατὰ τὴν ἐποχὴν, ἂν οὐχὶ τῶν εὐτυχεστέρων, τοῦλάχιστον τῶν μᾶλλον ἐπικερδῶν θειάμβων του, ὅποτε τὸ ὑπὸ τοῦ Δουμᾶ ἰδρυθὲν καὶ δι' ἰδίαν ἐξόδων οἰκοδομηθὲν ἱστορικὸν θέατρον, καθ' ἐσπέραν ἐπληροῦτο ὑπὸ ἀμέτρου λαοῦ, ὄντος περιέργου νὰ ἴδῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ζῶντα καὶ κινούμενα τὰ πρόσωπα, ἅτινα τοσοῦτον εἶχον συγχινήσει αὐτὸν ἐν τοῖς μυθιστορήμασι, τὸν Ἰππότην τοῦ Ἐρυθροῦ οἴκου, τὴν βασίλισσαν Μαργῶ, τὴν κυρίαν δὲ Μοροσῶ, Δουμᾶς ὁ πατήρ, ἀνακαλύψας πακτωλὸν νέον, ἀποφέροντα εἰς αὐτὸν κύματα ὅλα χρυσῶν κερμάτων, κατεσκευάζεν ἐν Ἅγιῳ Γερμανῷ εἶδος τι πύργου, εἰς ὃν ἔδωκε τὸ ὄνομα τοῦ Μοντεχρίστου.

Ὁ πύργος τοῦ Μοντεχρίστου, οὐδὲ τότε, οὐδὲ κατόπιν ᾠκοδομήθη ἐξ ὀλοκλήρου, μόνον δ' ἐν αὐτῷ κατοικήσιμον μέρος ἦτο μία αἴθουσα καὶ ἐν γραφεῖον τὸ γραφεῖον ἔκειτο εἰς γωνίαν τινα τοῦ πύργου, προεξέχουσαν ἐν εἶδει πυργίσκου, κύκλω τῆς ὁποίας εἶχον ἀνασκαφῆ τάφροι, μέλλουσαι νὰ πληρωθῶσιν ὕδατος, ὅπως ἐμποδίζωσι τὴν προσέγγισιν τῶν ὀχληρῶν ἐπισκεπτῶν. Οἱ ὀχληροὶ ἐπιτιπέται δὲν ἔλειψαν ἐκ τοῦ πύργου, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ εἰς τὰς τάφρους οὐδέποτε ἐφάνη.

Ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὀγκώδους πύργου του, ἐκεῖ ὄφειλέ τις νὰ γνωρίσῃ τὸν Δουμᾶν. Ἐκεῖ ἐξώθησε μέχρι ματίας τὴν ἡδονὴν τῆς φιλοξενίας, ἀφροντίς περὶ τῶν βιωτικῶν ἀσχολιών, πλήρης ἰλαρᾶς συγκαταβατικότητος, ἣν ἦντλει ἐκ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος· μᾶλλον ἀνεξαντλήτου καὶ αὐτοῦ τοῦ βαλαντίου του.

Ὁ ἐγγυὺς ἡ μακροθὲν ἔχων σχέσιν πρὸς τὸ βασίλειον τῶν γραμμάτων, ἂν δὲν εἶχε ποῦ νὰ γευθῆ, ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ εὗρισκε γεῦμα εἰς τὸν ἡμιτελῆ πύργον τοῦ Ἅγίου Γερμανοῦ.

Αἱ ὥραι τῆς ἡμέρας ἦσαν κεκανονισμέναι ὡς ἀκολούθως. Πᾶσαν πρωΐαν ὁ

Δουμᾶς ἐκάλυπτε διὰ τῆς παχείας, στρογγύλης καὶ ἄνευ διαγραφῶν καλλιγραφίας του, ἡμίσειαν τοῦλάχιστον δεσμιδα χάρτου κυανοχρόου· ἔγραφε τρία κεφάλαια, τριῶν διαφορετικῶν μυθιστορημάτων, πέντε σκηνὰς ἐνὸς ἱστορικοῦ δράματος καὶ μίαν πράξιν πολυπλόκου τινος κωμωδίας· ἐπειτα ἐπιθεώρει ἔριπος ἐπὶ λευκοῦ ἵππου, τὴν ἐθνοφυλακὴν τοῦ Ἅγίου Γερμανοῦ, ἥς ἦτο διοικητὴς καὶ τέλος τὴν ἐσπέραν παρῆγε δεῖπνον εἰς πενήντα άτομα, ἀναπαυόμενος ἐκ τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ κόπων καὶ ἐξοδεύων τὸ διπλάσιον ἀφ' ὅ,τι εἶχε κερδίσει τὴν πρωΐαν.

Οὐδέποτε ἡ μικρὰ πόλις τοῦ Ἅγίου Γερμανοῦ παρέστη μάρτυς εἰς τοσαύτην μεγαλοπρέπειαν, ἀφ' ἧς ἐποχῆς Κάρολος ὁ Β'. ὁ Στουάρτ, ἐγκατέλιπε τὴν ἐκεῖ διαμονὴν του, ὅπως ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας.

* *

Ἄλλ' ἐνῶ ὁ κυανόχρους χάρτης ἐξήρηγο κατὰ δεσμιδας ἀπὸ τοῦ πύργου τοῦ Μοντεχρίστου, κατὰ δεσμιδας ἐπίσης εἰσῆρηγο καὶ τὸ χαρτόσημον ἐν αὐτῷ. Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ ποσότης ὥστε οἱ ὑπηρεταὶ ἐπὶ τέλους δὲν ἐδείκνυον αὐτὸ εἰς τὸν οἰκοδεσπότην, ἀλλὰ τὸ μετεμειρίζοντο διὰ χρήσεις...οἰκιακάς. Οἱ κλητῆρες βλέποντες ὅτι ὁ Δουμᾶς οὐδαμῶς ἐφρόντιζε περὶ τῶν ἐπιδιδόμενων αὐτῷ ἐγγράφων, ἔλαβον τὸ θάρρος ποτέ, ν' ἀναβιβάσωσι προστιθέντες ἔξοδα ἐπὶ ἐξόδων τὰ πεντακόσια φράγ. μίᾶς συναλλαγματικῆς εἰς δύο χιλιάδας ὀκτακόσια. Τόσον δὲ σκανδαλώδης ἦτο ἡ ὑπόθεσις ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ γόνιμος μυθιστοριογράφος τὴν ἔμαθεν ἐπὶ τέλους.

Ἡμέραν τινα ἐπορεύθη τις νὰ τῷ ζητήσῃ εἰκοσι φράγκα εἰς συνεισφορὰν ὅπως ταφῇ εἰς δικαστικὸν κλητῆρ ἀποθανῶν ἄνευ ὀβολοῦ.

— Ἴδου τεσσαράκοντα, ἀπήντησεν ὁ Δουμᾶς καὶ θάψετε δύο.

Πλὴν ὀλίγον διήρκεσεν ἡ θορυβώδης μεγαλοπρέπεια τοῦ Ἅγίου Γερμανοῦ. Ὁ πύργος τοῦ Μοντεχρίστου δὲν περιεῖχε βεβαίως τοὺς θησαυροὺς τοῦ Σπάδα, οὗς εὔρεν ὁ Ἐδμόνδος Δαντὲς χάρις εἰς τὸν Ἀββᾶ Φαρίαν. Μίαν ἡμέραν ἐτέθη εἰς πλειστηριασμὸν καὶ ἐπωλήθη. Ἀπὸ ἐργοστασίου μυθιστορημάτων, ἐγένετο ἐργοστάσιον ζυθοποιεῖου.

Ὁ Δουμᾶς ἀπαρηγόρητος κατ' ἀρχὰς διὰ τὴν πώλησιν ἐκείνην, ἐπαρηγορήθη κατόπιν μικρὸν ἐκὰς μικρὸν, κατακτῆσας τὴν Σικελίαν καὶ κατοικήσας ἐπὶ τέλους τὸ μέγαρον Κιαταμόνε.

* *

Βιέσθητε τώρα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δουμᾶ υἱοῦ. Τὰ πάντα εἰσὶν ἐν τάξει. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀσώτου πατρὸς γνωρίζει μέχρι λεπτοῦ πόσον τῷ στοιχίζει τὸ καθημερινὸν γεῦμα του, καλόν, ἀλλὰ λιτόν.

Ἐντὸς τοῦ σῦντροῦ τοῦ γραφείου του εὗρήσκατε παρὰ τὸ χειρόγραφον νέας του κωμωδίας τὸ βιβλίον τῶν ἐξόδων. Ἡ τράπεζά του φιλοξενεῖ ἐνίοτε τινὰς δαιτυμόνας, ἀλλὰ δὲν εἶναι οὔτοι τυχαῖοι, οὐδ' οἱ πρώτοι ἐλθόντες εἰσὶ φίλοι παλαιοὶ· σπανίως δὲ παρακάθηται περισσότεροι τοῦ ἐνός.

Συλλέγει ἀντικείμενα καλλιτεχνίας, ἔχων ἀκριθεῖς αὐτῶν γνώσιν· τὰ πληρῶναι δὲ εἰς τιμὴν δικαίαν. Δὲν ἀσωτεύει χάριν αὐτῶν τὰ χαρμάτα του, δὲν ἔχει τὴν συνήθη τῶν συλλεκτῶν μονομανίαν. Ἄνὰ πᾶν ἔτος οἰκονομεῖ καὶ θέτει κατὰ μέρος τὸ ἥμισυ ἀφ' ὅ,τι ὁ πατήρ αὐτοῦ θὰ ἐδανείζετο εἰς ἓν ἔτος. Ἐχει καὶ περιουσίαν ἀκίνητον ἐπαύλεις τελείας καὶ ἡγορασμένας ἀντὶ χρημάτων.

Ὁ πατήρ του ἀπέθανεν ὡς ἄσων τέκνον οἰκογενείας, αὐτὸς ἀπεναντίας ἐγεννήθη ὅπως οἰκονομῆσεν καὶ συνάξῃ ὑπὲρ τῶν μελλόντων τέκνων του.

* *

Οἷον τὸ ἐνδιαίτημα καὶ ὁ οἰκιακὸς αὐτῶν βίος, τοιοῦτοι καὶ οἱ δύο συγγραφεῖς.

Συγγραφεὺς γόνιμος, αὐτοσχεδιαστῆς σχεδὸν καταπληκτικὸς· εἶνε ὁ πρώτος τῶν Δουμᾶ· ὁ δεύτερος· εἶνε ἐπιμελής ριμιστής, οὐδέποτε εὐχαριστούμενος ἐκ τοῦ ἔργου του. Ἐκεῖνος ἐξέδιδε δώδεκα τόμους τὸ ἔτος, οὗτος μίαν κωμωδίαν ἀνὰ τρία ἔτη. Περισσοτέραν φαντασίαν ἔχει ἐκεῖνος, περισσοτέραν καλαισθησίαν ἔχει οὗτος· ἐκεῖνος καταπλησσει θαμβόνει, οὗτος πείθει.

Ὅτε διαρκούσης τῆς πρωσικῆς ἐπιδρομῆς ὁ Δουμᾶς ἐπορεύθη πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ ζητῶν παρ' αὐτοῦ τὴν ἐσχάτην φιλοξενίαν, ὅπως ἀποθάνῃ εἰς τοὺς κόλπους του, ἐκδυόμενος ὅπως κατακλιθῆ ἐπὶ τῆς κλίνης, ὅπθθεν δὲν ἔμελλε πλέον νὰ ἐγερθῆ, ἔριψεν ἐπὶ τῆς παρὰ τὴν κλίνην τραπέζης τεσσαράκοντα φράγκα καὶ μειδιῶν ἀνέκραξε.

— Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἀφῆκα τὸ Βιλλιέρ—Κοτερὲ μεῖν λουδοβίκειον· ἐδιπλασίασα τὸ κεφάλαιόν μου· καὶ ὅμως λέγουσι ὅτι ἤμην σπάταλος.

Ὁ υἱὸς του, ὅταν ἀποθάνῃ δύναται νὰ εἴπῃ πρὸς τὰ τέκνα του· τίποτε δὲν ἔλαβα ἐκ τοῦ πατρός μου, καὶ σὰς ἀφίνω τινα ἑκατομμύρια. Οὐδέποτε δὲ ἔπαυσα ὢν καλλιτέχνης.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων εἰσονται αἰώνια τὰ ὀνόματα ἀμφοτέρων. Ἡ

Κυρία μὲ τὰς Καμελλὰς εἶνε βεβαίως ἐκ τῶν ὀλίγων μυθιστορημάτων, ὅσα θ' ἀναγινώσκονται εἰς τοὺς ἐλευσομένους καιροὺς. Ἀλλὰ καὶ οἱ Τρεῖς Σωματοφύλακες θ' ἀναγινώσκονται ἐπίσης. Ἡ Μαργαρίτα Γωτιέ, ὡς ἡ Μανῶν καὶ ὡς ἡ Κλαρίσσα θὰ ἐξεγείρη ἀείποτε τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν οἶκτον πάσης ἀνεπτυγμένης διανοίας, ἀλλ' ὁ Ἄθως, ὁ ὁ Πόρθος καὶ ὁ Ἄραμις θὰ ἐγγαράσσονται ἀείποτε εἰς τὴν φαντασίαν τῶν νέων.

Τὸ ὄνομα τοῦ Δουμᾶ υἱοῦ θ' ἀναγραφῆ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων τῆς Ἀκαδημίας τὸ τοῦ Δουμᾶ πατρὸς θὰ καταστῆ παροιμιώδες· θὰ γείνη παράδοσις.

Μετὰ τινὰς αἰῶνας θὰ συγγισθῶσιν αἱ περιπέτεια τοῦ Ὁρλάνδου μὲ τὰς τοῦ Ἀρτανιάν, ὁ Μοντεχρίστος θὰ ἐκληφθῆ ἀντὶ τοῦ Ἀλαδίνου, ὅλα δὲ τὰ πρόσωπα τῶν τοσοῦτων πλήρων παραδόξων περιπετειῶν μυθιστορημάτων θὰ συνταυτισθῶσι παραδόξως μετ' αὐτοῦ τοῦ Δουμᾶ, οὕτως ὥστε θ' ἀγνοῖται ἂν οἱ Σωματοφύλακες συνεπολέμησαν μετὰ τοῦ Γαριβάλδου, ἢ ἂν αὐτὸς ὁ Δουμᾶς προσεπάθησεν νὰ σώσῃ ἀπὸ τοῦ ἰκριώματος τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας Κάρολον τὸν Α'.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Θαλατηγόρος γραφίς. Ὁ κ. Franz Moetz διαμαρτυρούμενος ἱερεὺς εἰς Πούκιρσεν εἶχε τὴν ἔξιν νὰ θέτῃ τὸ κονδύλιόν του εἰς τὸ μελανοδοχεῖον ἀλλ' ἀνεστράφημένον· πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐξ ἀπροσεξίας σπρωχθεῖσας, τῆς χειρὸς του ἐπὶ τῆς ὀξυδωμένης πέννας, ἐκεντήθη, πλὴν ἐλαφρῶς τόσο ὥστε καὶ οὐδὲ προσοχῆς ἔκρινε τοῦτο ἄξιον.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ ἀτυχῆς ἱερεὺς ἔπεσε κλινῆρης, ὁ δὲ ἰατρὸς ἐβεβαίωσεν διάλυσιν αἵματος. Ἐν τρισὶν ἡμέραις ἡ χειρὸς

βαρῶς ἐπρίσθη, κατόπιν καὶ ὁ βραχίον· μέχρι τῆς ὠμοπλάτης, μετὰ ὀδύνην δὲ ἄκτῶν ἡμερῶν ὁ ἱερεὺς ἀπέβιωσεν.

Τὸ θλιβερόν γεγονός τοῦτο δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς εἰδοποίησις διὰ τοὺς μὴ προσέχοντας ὅπως ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ καταθέτειν τὸ κονδύλιόν των.

Χάρτινος οἶκος. Γάλλος βιομηχανὸς μὴ δυνθεὶς νὰ ἀποπερατώσῃ καὶ ἀποστείλῃ εἰς τὴν Παρισίαν ἐκθεσιν περιεργόν τι ἔργον, ἀποστέλλει ἤδη αὐτὸ εἰς τὴν ἐκθεσιν τοῦ Σιδνεὺ-ἐν Αὐστραλίᾳ.

Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι ὁ οἶκος χάρτινος (paper house) συγκεῖμενος ἐξ ἐνὸς καὶ μόνου ἰσογείου πατώματος. Ὁ σκελετός, οὕτως εἶπειν, τοῦ οἴκου κατασκευάζεται ἐκ ξύλου συμπεπληρωμένου ἐκ ναστοχάρτου ἐν σχήματι λίθων τετραγώνων προφυλάττοντος αὐτὸν ἀπὸ τῆς θερμότητος τοῦ μύχους καὶ τῶν ἀνέμων. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ οἴκου ἐπικαλύπτεται ἐπίσης διὰ ναστοχάρτου χρωματισμένου καὶ καθηλωμένου ἐπὶ τῶν τοίχων. Τὴν δὲ στέγην τοῦ οἴκου καλύπτει στρώμα ἐκ χαρτοπλινθίων.

Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ οἴκου βλέπει τις θύρας ὀροφῆν, πολυελαίους τάπητας αὐλαίας παραπετάσματα πάντα χάρτινα, τὸ δὲ περιεργότερον ὅτι ὑπάρχει καὶ θερμάκτρα ἐκ χάρτου ἐν τῇ ὀροφᾷ, δύναται τις νὰ ἀνάψῃ πῦρ. Τὰ ἐπιπλα, ὡς τράπεζαι, καθίσματα ἀνάκλιτρα κτλ. ἐπίσης ἐκ χάρτου. Οἱ προσκληθῆσόμενοι νὰ γευματίωσιν ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ θέλουσι κάμει χρῆσιν μάκτρων, τρυβλίων, ποτηρίων, μαχαιρίων καὶ περουνίων ἐκ χάρτου. Ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ὑπνου ὑπάρχουσι σινδόνες, ὑποκάμισα, μοσοφούστανα, σκουφοὶ νυκτικοὶ καὶ ἄλλα τοιαῦτα κατασκευασμένα πάντα ἐκ χάρτου.

Τὸ πολυτιμότερον τῶν κειμηλίων,

ὅσα ἤρπασαν οἱ τὸν δυστυχῆ Ναπολέον· τα συλλήσαντες ζουλοῦ, εἶναι τὸ ἱστορικὸν αὐτοῦ ὠρολόγιον, κτῆμα τοῦ Βοναπάρτου. Τὸ μέτριον τοῦτο καὶ εὐτελὲς ὠρολόγιον εἶχεν ἀγοράσῃ ἐν Μασσαλίᾳ ὁ Βοναπάρτης, ἀξιωματικὸς ὢν τοῦ πυροβολικοῦ καὶ παλαιωθὲν ὅμως· τὸ ἐφόρει ὡς ὑπατος καὶ κατόπιν αὐτοκράτωρ. Μιᾶ τῶν ἡμερῶν παρετήρησεν ὁ στρατάρχης Βερθιέ πρὸς τὴν Α. Μ. ὅτι τὸ ὠρολόγιον δὲν ἐκινεῖτο ἀπὸ τεσσάρων ὥρῶν· ἀτί θέλετε; εἶπε μειδιῶν ὁ Βοναπάρτης· καὶ ἡμεῖς ποτε θὰ μείνωμεν ἀκίνητοι». Τὸ αὐτὸ ὠρολόγιον ἔφερε ὁ κατόπιν Ναπολέων Γ' ἐν ταῖς ριψοκινδύνους ἐπιδρομαῖς του εἰς Στρασβούργον καὶ Βουλῶν, καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς βασιλείας του καὶ μέχρι τῆς τελευτῆς του ἐν Σισελχούρστ. Τῷ 1870, ἐκλιπὼν τοὺς Παρισίους ἵνα πορευθῆ πρὸς τὸν στρατόν, παρετήρησε καθ' ὁδόν, ὅτι δὲν ἐκινεῖτο· ὢν δὲ δεισιδαίμων, ἐξέλαβε τοῦτο οἰωνὸν ἀπαίσιον. Μετὰ τὴν τελευτὴν του ἡ Εὐγενεῖα τὸ ἔδωκε πρὸς τὸν αὐτοκρατορικὸν πρίγκηπα, ὅστις τὸ ἔτιμα ὡς λείψανον ἱερὸν καὶ ἀλεξιπτήριον παντὸς κακοῦ.

ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΟΦΑΝΗ

Ἐλαμεινώδης Δεληγεώργης ὑπὸ Σ. Παγανέλη, ἀναδημοσίευσεν ἐκ τοῦ «Νεολόγου» τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ παρούσα μελέτη εἶναι σκιαγραφία τοῦ βίου τοῦ ἀποστάτου ἐντίμου πολίτου τῆς Ἑλλάδος, γεγραμμένη μετὰ τῆς γλαφυρότητος ἐκείνης ἧς τρανὰ μέχρι τοῦδε παρέσχε δείγματα ὁ κ. Σ. Παγανέλης καὶ μετ' ἐκχειλιζόντος αἰσθήματος ὑπὲρ τῶν φιλελευθέρων θεσμῶν, ἐν τοῖς ὁποῖσις δικαίως ἀνευρίσκει τὸν κυριώτατον χαρακτηρισμὸν τοῦ Ἐπαμ. Δεληγεώργη.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΕΓΓΡΑΦΟΝΤΑΙ

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ ἐν τῷ γραφεῖῳ τοῦ «Παρθενῶνος» ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Πειραιῶς καὶ Γερανίου ἀριθ. 30.

Ἐν ΣΥΡΩΙ παρὰ τῷ κυρίῳ Δ. Ἀθηναίῳ,

Ἐν ΠΑΤΡΑΙΣ παρὰ τῷ κυρίῳ Σπ. Πρινάρη.

Ἐν ΝΑΥΠΑΓΩΙ παρὰ τῷ κυρίῳ Παύλῳ Ἰατρῷ.

Ἐν ΧΑΛΚΙΔΙ παρὰ τῷ κυρίῳ Γ. Ν. Φιλαρέτῳ.

Ἐν ΘΗΒΑΙΣ παρὰ τῷ γραφεῖῳ τῆς «Σφίγγος»

Ἐν ΙΘΑΚῃ παρὰ τῷ κυρίῳ Κ. Ν. Πουλάτῳ.

Ἐν ΚΕΡΚΥΡΑΙ παρὰ τῷ κ. Π. Ἀποστολοπούλῳ.

Ἐν ΖΑΚΥΝΘΩΙ παρὰ τῷ κ. Γ. Κ. Σφήκα

Ἐν ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ παρὰ τῷ κ. Δ. Ἠλιάδῃ.

Ἐν ΒΡΑΪΛΑΙ παρὰ τῷ κ. Κλεάνθῃ Παπάρογλῃ.